Economisch Manifest Heerde

Afbakening

- Onze focus ligt op het economisch functioneren van de dorpscentra, de bedrijventerreinen en de recreatieve sector in de gemeente Heerde, waarbij ons centrale uitgangspunt is om hier een aantrekkelijk en hoogwaardig ondernemingsklimaat te realiseren en behouden.
- Om dit te bereiken hebben wij elkaar nodig en is een goede onderlinge samenwerking dus cruciaal. Om hier invulling aan te geven vindt periodiek (in principe driemaal per jaar) een gezamenlijk overleg plaats.
- Hierbij wordt het kader gevormd door het overkoepelende, door de gemeenteraad vastgestelde beleid, in het bijzonder de structuurvisie, de centrumvisie en de bestemmingsplannen voor de bedrijventerreinen en de dorpscentra.

Positiebepaling

- Als gemeente zijn we een nieuwe weg ingeslagen door uitnodigingsplanologie te gaan toepassen, waarbij aanjagen, verbinden en faciliteren de sleutelwoorden zijn (voor een toelichting wordt verwezen naar de uitvoeringsparagraaf bij de Structuurvisie, zie bijlage 1).
- Als ondernemers in de gemeente Heerde streven wij naar een gezonde en duurzame bedrijfsgroei. Van de gemeente wordt daarbij, binnen de wettelijke kaders, een faciliterende rol verwacht.
- Als gemeente en ondernemers omarmen wij het gedachtengoed van *Cittaslow* en zien wij hierin een uitgelezen kans om het imago van de gemeente Heerde als recreatief knooppunt tussen IJssel en Veluwe verder uit te bouwen en te versterken.
- Als gemeente en ondernemers stellen wij duurzaamheid centraal bij onze handelingen en beslissingen, in het bijzonder de elementen *people, planet* en *profit* (de 3 P's). Daarbij is het uiteindelijke doel om te komen tot een duurzaam functionerende lokale economie.

Taakverdeling

- Als gemeente dragen wij zorg voor de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte en de lokale infrastructuur.
- Als ondernemers in de gemeente Heerde dragen wij (naast onze bedrijfsvoering) zorg voor onze eigendommen, in het bijzonder de bedrijfspanden en -percelen.
- Als gemeente streven wij binnen de wettelijke kaders en mogelijkheden naar een vermindering van de regeldruk en zo kort mogelijke proceduretijden.
- Als ondernemers in de gemeente Heerde streven wij naar optimale onderlinge samenwerking.
- Als gemeente vullen wij onze faciliterende rol in door een bedrijvenloket en één vast aanspreekpunt te bieden voor bestaande en nieuwe ondernemers.
- Als ondernemers in de gemeente Heerde streven wij naar het (in redelijke mate) realiseren van werkgelegenheid voor mensen met een grote afstand tot regulier werk, om daarmee uitvoering te geven aan de doelen van de Participatiewet.
- Als gemeente en ondernemers is ons streven om waar mogelijk lokaal in te kopen en eventuele belemmeringen op dit punt weg te nemen.

Samenwerking/partnerschap

- Als gelijkwaardige partners zien wij mogelijkheden om de volgende opgaven samen op te pakken, waarbij het de uitdaging is om hiervoor slimme oplossingen te bedenken (binnen onze financiële mogelijkheden):
    1. De *free rider* problematiek in de dorpscentra en op de bedrijventerreinen;
    2. Leegstand van bedrijfs- en winkelpanden;
    3. Behoud en uitbreiding van lokale werkgelegenheid, met bijzondere aandacht voor starters op de arbeidsmarkt;
    4. Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) en in het bijzonder een verduurzaming van de lokale energievoorziening;
    5. Aandacht voor 'nieuwe' ondernemers, in het bijzonder starters en zzp-ers;
    6. Minder overheid (ook wel: 'participatiesamenleving').
- Bij het oppakken van deze opgaven is het uitgangspunt om te komen tot gezamenlijke initiatieven, met een breed maatschappelijk draagvlak. Bij voorkeur wordt aangehaakt bij initiatieven vanuit de lokale gemeenschap. (In bijlage 2 zijn enkele voorbeelden van mogelijke initiatieven opgenomen.)
- Waar mogelijk wordt bij het oppakken van deze opgaven ook regionale samenwerking gezocht, mits de lokale identiteit en binding hierbij behouden kunnen worden.

Organisatie

- Wij stellen een stuurgroep in die de gezamenlijke initiatieven aanjaagt. Belangrijk bijkomend doel van deze stuurgroep is de communicatie over en het bekendmaken van deze initiatieven.
- Voor de samenstelling van de stuurgroep is gelijke vertegenwoordiging van de verschillende ondertekenaars het uitgangspunt.

Evaluatie

- Het Economisch Manifest Heerde is geen statische overeenkomst, maar een uitnodigend en dynamisch werkdocument. Daarom evalueren wij jaarlijks de stand van zaken, waarbij de vraag centraal staat of het manifest aanpassing, bijstelling en/of aanvulling behoeft. Ook is het daarbij mogelijk dat nieuwe ondertekenaars zich aan het manifest verbinden.

Ondertekening

Heerde, 27 februari 2014	
Bedrijven Contact Heerde: Menno van Luijn Voorzitter	Ondernemersvereniging Heerde: Bernhard Aiking Voorzitter
Ondernemersvereniging Wapenveld: Gerard Hardeman Voorzitter	Gemeente Heerde: Anton Westerkamp Wethouder Economische zaken

Bijlagen

1. Uitvoeringsparagraaf 2.0 (jaren 2013 en 2014);
2. Voorbeelden van mogelijke initiatieven.

Bijlage 1: Tekst 'Uitvoeringsparagraaf 2.0', behorende bij de Structuurvisie gemeente Heerde 2025.
Deze uitvoeringsparagraaf is op 30 september 2013 door de gemeenteraad van Heerde vastgesteld.

Inleiding.

Vooraf.
In deze uitvoeringsparagraaf wordt vastgelegd op welke wijze de ambities uit de structuurvisie worden gerealiseerd. Nadruk ligt daarbij op de haalbaarheid en uitvoerbaarheid en dat met name de rol hierin van de gemeente en van andere partijen. Ook wordt aangegeven welke instrumenten de gemeente in wil zetten om kosten te verhalen voor infrastructuur, voorzieningen en groen.

In de Structuurvisie Heerde 2025 heeft de gemeente een nieuwe weg ingeslagen door uitnodigingsplanologie te gaan toepassen. Uitnodigingsplanologie vraagt een andere rol van onze gemeente. De gemeente daagt andere partijen uit en denkt mee in mogelijkheden om initiatieven te realiseren. Kapstok voor de inhoudelijke beoordeling van initiatieven zijn de Visie gemeente Heerde 2025 en de Structuurvisie Heerde 2025. De concrete invulling is vervolgens een taak van de andere partijen. De gemeente heeft een faciliterende rol.

De gemeentelijke focus verschuift daardoor naar het proces om tot resultaat te komen. Enthousiasmeren, verbinden en faciliteren zijn de sleutelwoorden. Dit betekent niet achterover leunen en wachten tot partijen zich vanzelf aandienen. Het vraagt om kansen te zien en te creëren, partijen bij elkaar te brengen en aan te moedigen om te komen tot een resultaat met een ruimtelijke, maatschappelijke of economische meerwaarde die bijdraagt aan de kwaliteit van onze gemeente.

Voor het optimaal toepassen van uitnodigingsplanologie is lokale afwegingsruimte nodig. De herziening van het Omgevingsrecht moet leiden tot een verruiming van deze afwegingsruimte en instrumenten die passen bij uitnodigingsplanologie. Vooralsnog worden de principes van de uitnodigingsplanologie toegepast binnen de huidige juridische mogelijkheden, met de instrumenten die hier bij horen en de ondersteunende gemeentelijke houding zoals omschreven in vorige alinea. De aandacht komt te liggen op het proces voorafgaand aan de formele besluitvorming. De formele besluitvorming is daarmee het sluitstuk van de gemaakte afspraken.

In principe moet ieder initiatief voldoende maatschappelijke meerwaarde hebben. In gevallen dat dit niet mogelijk is of aanvullingen nodig zijn, is een generieke regeling nodig. Deze generieke regeling treft u aan in deze uitvoeringsparagraaf. Ook deze is met name kwalitatief ingestoken en slechts kwantitatief op onderdelen waar dit niet anders kan.

De marktwerking heeft tot gevolg dat vragers het initiatief hebben. Dit houdt ook in dat de marges voor de aanbieders zijn geminimaliseerd. Om de marktwerking in stand te houden, is het in 2013/2014 niet realistisch om bepaalde bijdragen te laten afdragen. Bij de verschillende paragrafen wordt hierop ingegaan.

Verevening.

Bijdrage ruimtelijke ontwikkeling.
De gemeente stelt een Vereveningsfonds in, waarin inkomsten worden gestort en waaruit uitgaven worden gedaan voor projecten die in het projectenoverzicht of de lijst met investeringen worden genoemd. Het is ook mogelijk bijdragen in het kader van landschap, cultuur of water aan niet genoemde projecten of investeringen te verstrekken, wanneer vooraf duidelijk is gemaakt wat de maatschappelijke meerwaarde van de investering is.
Initiatiefnemers voor een project, waarvoor een wijziging of herziening van het bestemmingsplan of een buitenplanse afwijking van het bestemmingsplan nodig is, dragen bij aan de landschappelijke,

culturele en/of waterwaarden van de gemeente Heerde. Dit gebeurt in principe in natura op de locatie, maar kan ook bestaan uit een storting in het gemeentelijk Vereveningsfonds, waarbij een inschatting in geld wordt gemaakt van de benodigde verevening , die niet (direct) in natura kan worden gerealiseerd.

In de Structuurvisie Heerde 2025 is aangegeven dat een bijdrage wordt gevraagd als niet voldaan wordt aan het aandeel te realiseren sociale woningbouw. In de huidige markt bestaat geen onevenwichtigheid met betrekking tot het kwalitatief woningbouwprogramma. Er is daarom geen noodzaak om voor het jaar 2014 een bijdrage in het kader van sociale woningbouw te vragen.

Hoornerveen.
Voor het gebied Hoornerveen wordt een bijzondere regeling opgesteld. In deze zoekzone kan ter versterking van het landschap een aantal nieuwe woningen worden gerealiseerd. De inhoud van deze regeling is verder uitgewerkt in het Gebiedsplan Hoornerveen. Ter financiering van de landschappelijke versterking wordt in een aan dit gebiedsplan te koppelen uitvoeringsplan, een nader te bepalen bijdrage opgenomen. Ook de randvoorwaarden waaronder dit mogelijk is, worden in dit uitvoeringsplan geregeld.

Indien de zoekzones landschappelijke versterking Heerde-Zuid en Wapenveld-Zuid worden uitgewerkt in een Gebiedsplan, worden ook voor deze gebieden specifieke regelingen vastgesteld. Dit omdat niet vooraf kan worden bezien welke investeringen nodig zijn en of nieuwe woningen en de hoeveelheid daarvan bijdragen aan de kwaliteit van het gebied.

Bovenwijkse infrastructuur.

Voor gemeentelijke exploitatiegebieden worden commerciële prijzen voor bouwgrond gerekend. Deze worden daarom niet belast met een bijdrage voor bovenwijkse voorzieningen. Dit betekent dat alleen voor particuliere initiatieven een bijdrage wordt gevraagd. Gelet op de economische situatie achten wij het opwerpen van financiële barrières op dit moment niet wenselijk. In dat licht wordt de bijdrage voor 2014 bepaald op € 0 per eenheid.

Thematische of deelgebiedvisies.

In 2014 wordt gestart met het opstellen van een gemeentelijke woonvisie nadat de regionale woonvisie, die de basis vormt, is vastgesteld.

Projectenoverzicht en investeringen.

In de komende jaren worden de volgende (prioritaire) projecten en investeringen in het kader van de Structuurvisie voorzien:

Herinrichting centrum Heerde	€ 500.000	(regiocontract)
Herinrichting centrum Wapenveld	€ 500.000	(regiocontract)
Gebiedsontwikkeling Apeldoorns Kanaal	€ 1.100.000	(regiocontract)
Klompenpaden H20	€ 120.000	(regiocontract)
TOP Veessen	€ 120.000	(regiocontract)
Herinrichting Van Meurspark	€ 150.000	(regiocontract)

(NB. Deze is voor de tweede tranche aangemeld. Bevestiging wordt binnenkort verwacht)

Gebiedsontwikkeling Veessen-Wapenveld plm.	€ 7.074.100	
Veluwetransferium Heerde	€ 600.000	(bedrag nog nader te bepalen)
Fietspad Achterseweg-IJsseldijk		
Glasvezel bedrijventerreinen en Buitengebied		
Nieuw recreatieterrein IJsselvallei		
Invulling vrijkomende locaties scholen		

Bedrijventerrein Eeuwlandseweg-Zuid
Werklandschap Eeuwlandseweg-Noord
Bovenkamp II
De Kolk
Herinrichting terrein rond gemeentehuis
Ontwikkeling knooppunt Hoorn
Landschappelijke versterking Hoornerveen

Afwegingskader ruimtelijke projecten.

Maatschappelijke meerwaarde.
De kwaliteiten van ieder gebied, plek of locatie in de gemeente is verschillend. Ook het beoogde doel van ieder gebied, plek of locatie verschilt. In de huidige regelgeving is het bestemmingsplan het instrument op het gebied van ruimtelijke ordening. Bij de actualisering van de bestemmingsplannen zijn de bestaande functies redelijk ruim bestemd om zodoende binnen bestaande functies voldoende ontwikkelingsruimte te creëren. Om ruimte te scheppen voor nieuwe functies en initiatieven met een maatschappelijke meerwaarde, wordt het bestemmingsplan niet als definitieve regeling gezien en wordt de focus voor de ontwikkeling van de gemeente gelegd op de Visie gemeente Heerde 2025 en de Structuurvisie Heerde 2025. Dergelijke initiatieven worden op basis hiervan beoordeeld.

De bescherming en ontwikkeling van kwaliteiten staat centraal. Sommige kwaliteiten (bijvoorbeeld EHS en Natura 2000) worden door regelgeving al zwaar beschermd. Dat geldt voor veel andere kwaliteiten niet. Hierbij kan gedacht worden aan inrichting van het landelijk gebied (boerenland, IJssellandschap), cultuurhistorie van de kernen, voorzieningen en dergelijke. De intentie is om iedere ontwikkeling tot versterking van de aanwezige kwaliteiten te laten leiden of nieuwe kwaliteiten te laten toevoegen (maatschappelijke meerwaarde). Vooraf is geen opsomming van de kwaliteiten van de gebieden en locaties in de gemeente gegeven. Bovendien is de waardering van kwaliteiten aan verandering onderhevig. Dit houdt in dat bij het ontstaan van een initiatief onder verantwoordelijkheid en op kosten van de initiatiefnemer een opsomming van kwaliteiten van de desbetreffende locatie en/of het relevante gebied wordt gemaakt. Voor het bepalen van de kwaliteiten worden plannen op visieniveau, zoals de Gebiedsvisie Hoornerveen en Bekenlandschap en het Landschapsontwikkelingsplan gebruikt.

Deze handelwijze moet leiden tot een systeem, waarbij gebieden de ontwikkeling en daarmee ook de bescherming krijgen die ze verdienen en niet alleen de technische bescherming door regelgeving. Dit laatste leidt tot het "zoeken naar de mazen" en tot het niet doorgaan van initiatieven die in het belang van het gebied zijn. Er wordt vooraf geen specifiek kwantitatief kader (alleen kwalitatief) gegeven en ook wordt het totaal integraal en interactief beoordeeld in plaats van op onderdelen. De objectiviteit zit hierbij specifiek in het proces en globaal in het kader. Dit moet het gemeentebestuur voldoende ruimte geven voor het beoordelen van de maatschappelijke meerwaarde van een initiatief. Voor het proces wordt verwezen naar de paragraaf "procedure" die hieronder is weergegeven.

Van ieder initiatief moet dus de maatschappelijke meerwaarde worden bepaald. Is deze naar de mening van het gemeentebestuur (voldoende) aanwezig dan wordt medewerking verleend aan het initiatief. Omdat er geen concrete meetlat voor kwaliteit is, moet het gemeentebestuur de maatschappelijke meerwaarde van een initiatief interpreteren. Uiteraard in overleg met andere overheden. Deze worden altijd integraal bij het proces tot ontwikkeling van het initiatief betrokken.

Uitnodigingsplanologie vraagt ook een andere manier van ontwikkelen door partijen. Niet meer vanuit het automatisme dat meer van het zelfde beter is (de kwantitatieve benadering), maar bij ieder initiatief nagaan waar de meerwaarde zit (de kwalitatieve benadering), voor de partij, de maatschappelijke omgeving (burgers en/of organisaties) en voor een optimale ontwikkeling van een

gebied. Dit gaat een stuk beter wanneer de maatschappelijke omgeving van het begin af aan betrokken is bij een initiatief.

Om enig handvat te geven bij de beoordeling van een initiatief, is globaal een aantal aspecten van maatschappelijke meerwaarde benoemd. Afhankelijk van het gebied of de locatie moet aan een aspect meer of minder waarde worden toegekend. Dit wordt per initiatief bepaald. In de bebouwd gebied wordt bijvoorbeeld aan de sociaal-maatschappelijke meerwaarde een hoge prioriteit toegekend, terwijl in een natuurgebied meer de focus ligt op de natuurlijke waarden van het gebied.

Ruimtelijke meerwaarde.
Ruimtelijke meerwaarde is de mate waarin tegemoet wordt gekomen aan de gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde (economisch, ecologisch, sociaal, cultureel en erfgoed) bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Aspecten van ruimtelijke meerwaarde zijn: landschap, architectuur, stedenbouw, verkeer, milieu, ecologie, erfgoed

Sociaal-maatschappelijke meerwaarde.
De mate waarin de deelname van burgers aan het sociale en economische leven wordt bevorderd.

Aspecten van sociaal maatschappelijke meerwaarde zijn: welzijn, zelfredzaamheid, sociale cohesie, leefomgeving, veiligheid en gezondheid.

Economische en recreatieve meerwaarde.
Economische en recreatieve meerwaarde is de mate waarin de lokale en regionale economie gestimuleerd en versterkt wordt.

Aspecten van economische meerwaarde zijn welvaart, werkgelegenheid, toename van bezoekers, versterking van recreatie, toename van bestedingen en lokaal ondernemerschap.

Duurzame meerwaarde.
Duurzame meerwaarde is de mate waarin een initiatief aantoonbaar volhoudbaar is, waarbij toekomstige generaties in hun behoeftes kunnen blijven voorzien.

Aspecten van duurzame meerwaarde zijn gezonde aarde, welvarende bewoners en goed functionerende ecosystemen.

Meerwaarde maatschappelijke aanvaardbaarheid
De mate waarin lokale ondernemers en andere personen, instellingen en organisaties van de gemeenschap betrokken worden of baat hebben bij de uitvoering en exploitatie.

Aspecten zijn draagvlak, betrokkenheid burgers, instellingen en organisaties, samenwerking met lokale ondernemers.

Overige meerwaarde.
Nader door initiatiefnemer te benoemen en aan te tonen meerwaarde.

Procedure.

Voor het bepalen van de meerwaarde van het initiatief voor de gemeenschap wordt de volgende procedure gevolgd:

0. Uitnodigend Perspectief

- De gemeente nodigt in algemene zin (structuurvisie/ander plan) of specifiek (advertentie) uit.

1. Informatiegesprek
   - Initiatiefnemer spreekt met de gemeentelijke organisatie over de intenties en de beoogde maatschappelijke meerwaarde.
2. Ontplooiing initiatief
   - De maatschappelijke meerwaarde van het initiatief wordt onderzocht en beschreven door de initiatiefnemer. Maatschappelijke organisaties en/of partners en/of bewoners in het gebied worden hierbij betrokken.
3. Meerwaardegesprek
   - Het initiatief wordt voorgelegd aan een deskundigenpanel*. Dit wordt afgesloten in een schriftelijke weging van de maatschappelijke meerwaarde van het initiatief voor de ontwikkeling van het gebied.
4. Concept aanvraag
   - Interactieve presentatie door de initiatiefnemer van het initiatief aan het college en de raadscommissie (s) in openbaarheid.
   - Principebesluit door het college
5. Omgevingsvergunning
   - Wettelijke aanvraagprocedure

*Het deskundigenpanel bestaat uit een groep van door het college aan te wijzen deskundigen, waarvan, afhankelijk van het initiatief, de samenstelling wordt bepaald. De samenstelling wordt door het college bepaald, nadat het initiatief beschreven is. In het geval de meerwaarde van een initiatief duidelijk is (positief of negatief) kan gemotiveerd afgezien worden van een meerwaardegesprek.

Gemeentelijke uitnodigingen.

In 2013 en 2014 mogen de volgende specifieke uitnodigingen van de gemeente voor initiatieven worden verwacht:

1. invulling vrijkomende schoollocaties
2. nieuw recreatieterrein IJsselvallei
3. invulling locaties van bedrijven die verplaatsen naar Bedrijventerrein Hattemerbroek

Daarnaast worden op basis van algemene uitnodiging (Structuurvisie) partners gezocht voor:

1. nieuwe hotelaccommodatie in Heerde
2. knooppunt Hoorn
3. outdoorcentre Heerde
4. energietransitie en toepassing duurzame energie
5. passende recreatieve ontwikkelingen
6. maatschappelijke initiatieven
7. het beleefbaar maken van de cultuurhistorie van de gemeente.
8. Landschappelijke versterking
9. Centrum Heerde
10. Centrum Wapenveld

Programma 2013/2014.

In de Structuurvisie Heerde 2025 is aangegeven dat ieder jaar een programma voor een aantal aspecten in de uitvoeringsparagraaf zal worden opgenomen om inzicht te geven in de structurele ontwikkelingen van de gemeente. Hiervoor wordt verwezen naar de programmabegroting.

Bijlage 2: Voorbeelden van mogelijke initiatieven

---

1. Het starten van een pilotproject met een bedrijveninvesteringszone (BIZ) voor een dorpscentrum en/of bedrijventerrein;
2. In kaart brengen van leegstaande bedrijfs- en winkelpanden en dit lokale aanbod via een bestaande of nieuwe website breed toegankelijk maken, waarbij vragende partijen ook worden geïnformeerd over de mogelijkheden voor herbestemming/transformatie;
3. Inventariseren van het bestaande, lokale aanbod van stages, werkervarings- en leerwerkplekken, om vervolgens te bekijken of en hoe dit verder uitgebreid kan worden (bijvoorbeeld door contact te leggen met regionale onderwijsinstellingen en/of door subsidiemogelijkheden in kaart te brengen).
4. Het organiseren van één (of meerdere) kennisbijeenkomst(en) rondom de thema's MVO en een duurzame, lokale energievoorziening, waarbij kennisdeling en netwerkvorming centraal staan;
5. Inventariseren van de omvang van deze groepen en deze vervolgens samenbrengen en/of benaderen. Vraag is daarbij of er behoefte is aan ondersteuning en of wij daarin als ondernemers en gemeente kunnen faciliteren (bijvoorbeeld door het bieden van goedkope werkruimtes of ondersteuning bij subsidieaanvragen);
6. Inventariseren van lokale burgerinitiatieven en sociale ondernemingen (bijvoorbeeld coöperaties) en deze vervolgens samenbrengen en/of benaderen. Vraag is daarbij wat we voor elkaar kunnen betekenen en of wij als ondernemers en gemeente kunnen faciliteren (bijvoorbeeld door het opzetten van een revolverend investeringsfonds).